
Van Plusklas naar Plus-in-de-Klas

NOTITIE VAN EEN GEÏNTEGREERD AANBOD VOOR BEGAAFDE LEERLINGEN
BINNEN DE BASISCHOLEN VAN STICHTING SCALA

Aanleiding

In strategisch beleid van 2016 heeft Scala zich uitgesproken inhoud te willen geven aan een meer passend onderwijsaanbod voor excellente leerlingen. In 2019 zijn deze ambities op een tweedaagse van de directeuren nogmaals bevestigd.

In het schooljaar 2017-2018 is binnen Scala de bovenschoolse Plusklas opgericht. Het achterliggende idee was, om op de korte termijn te zorgen voor een voorziening voor meer begaafde leerlingen, waaraan op dat moment nog te weinig tegemoet gekomen werd/kon worden. Vanaf de start van de voorbereiding en de inrichting van de Plusklas is altijd het plan geweest, om op termijn de Plusklas weer op te heffen, omdat we de expertise en de mogelijkheden tot goede ondersteuning van deze leerlingen juist binnen alle Scalascholen willen brengen.

Verder constateren we dat Levelwerk geen passende oplossing is voor de behoefte van meerbegaafde leerlingen. De beschikbare middelen voldoen ook niet helemaal, of helemaal niet meer aan de beoogde doelen. In de praktijk blijken leraren het ook moeilijk te vinden om goede begeleiding van Levelwerk te verzorgen.

Doelstellingen

Plus-in-de-Klas wordt ontwikkeld om de volgende doelstellingen te behalen:

- Herkenning en erkenning van begaafde/hoogbegaafde leerlingen in elke klas;
- Een afgestemd onderwijsaanbod aan alle begaafde leerlingen binnen Scala;
- Kennis van de onderwijsbehoeften van begaafde leerlingen bij alle leerkrachten van Scala;
- Vaardigheden bij alle leerkrachten om de klas zo te managen dat er tijd beschikbaar is/wordt gemaakt om (onder andere) deze groep leerlingen te begeleiden.

Visie

De basis ligt in de bekende uitgangspunten: Leren leren, Leren denken, Leren leven.

Onderzoekend en ontdekkend leren, meer zelfverantwoordelijk leren, gemeenschappelijke verantwoordelijkheid, individuele aansprakelijkheid zijn grondgedachten voor de invulling van het aanbod in de klassen. Voor de leraar betekent dit vooral een begeleidende en coachende rol, waarbij veel initiatief bij de leerlingen wordt gelaten.

“Wij geloven dat leerlingen **gelijke** kansen krijgen in het ontwikkelen van hun potentieel, als ze **ongelijk** onderwijs kunnen genieten”.

Vanuit de ervaringen die zijn opgedaan met de Plusklas en met de pilot op de JPS, komt de werkgroep tot de volgende visie:

Goed onderwijs aan begaafde leerlingen moet een beroep doen op hun nieuwsgierigheid en creativiteit. Het moet uitdagen, maar ook kaders stellen, om te komen tot werkelijke diepgang. Het stellen van de juiste vragen en het wegnemen of minimaliseren van belemmeringen als faalangst zijn belangrijke vaardigheden van de leerkrachten die leerlingen begeleiden.

Het gaat dan om het omgaan met fouten maken, fouten moeten. Daarnaast wordt een beroep gedaan op het nog niet weten. Het is van belang te erkennen dat leerlingen soms buiten de gebaande paden denken,

andere oplossingen vinden “buiten het boekje”, maar regelmatig ook méér weten. De leerkracht moet dan leren een stapje opzij te doen, de juiste doorvragen te stellen en juist aandacht en instructie blijven geven op een toekomstgerichte manier.

Gestaltleren is een brein-gebaseerd leermodel gericht op het ontwikkelen van talenten voor de 21e eeuw. Leerlingen maken gedurende vaste periodes ontdekkingstochten door de wereld van een mentale kaart (= kernconcept). De volgende negen kernconcepten zijn reeds ontwikkeld: Energie & Kracht, Binding & Samenleving, Macht & Bestuur, Materie, Communicatie, Golven, Tijd & Ruimte, Groei & Leven, Evenwicht & kringloop. Het werken met de methodiek van Gestaltleren is ons inziens een geschikte manier om leerlingen de vrijheid te geven eigen onderzoeksvragen uit te werken, maar daarbij wel te werken binnen de kaders die gesteld zijn. Door de doelstellingen die door het Gestaltleren worden aangegeven en de ondersteuning bij inkadering en vraagstelling, worden leerlingen net dat stapje verder geholpen. Bovendien geeft het werken met het Gestaltleren de mogelijkheid om langzamerhand de verbanden te leren zien in de maatschappij en de wereld. Gestaltleren kan naast de ondersteuning voor de groep begaafde leerlingen ook ingezet worden voor de gehele groep, bijvoorbeeld in het kader van wereldoriëntatie of begrijpend lezen. Mocht een school hiervoor kiezen, *dan kan er een koppeling gemaakt worden*.

Randvoorwaarden

Om Plus-in-de-klas mogelijk te maken binnen onze scholen, moet er voldaan zijn aan een aantal randvoorwaarden:

- Plus-in-de-klas is een schoolbrede keuze om de aanpak in de gehele school in te voeren;
- De directie, intern begeleider(s) en leerkrachten moeten beschikken over basiskennis van de onderwijsbehoeften van begaafde leerlingen;
- De leerkrachten moeten bekend zijn met de mindset (leerkuil), de taxonomie van Bloom en de pedagogische benadering, die deze groep leerlingen nodig heeft om tot maximale ontwikkeling te komen (flow, nog niet ontwikkelde executieve functies);
- Leerkrachten moeten in staat zijn de klas zo te managen, dat tijd beschikbaar komt om deze groep leerlingen te begeleiden;
- De school moet, in aanvang, minimaal één keer per week een dagdeel ruimte beschikbaar stellen voor ondersteuning van deze groep leerlingen, al of niet leerjaar- of klassendoorbekend ;
- Het bestuur stelt middelen beschikbaar voor ondersteuning van deze groep leerlingen aan de scholen die in dit kader planmatig en innovatief aan de slag willen (vanaf fase 1, zie begroting).

Afstemming

Door vooraf te overleggen met directie en intern begeleider, is de verwachting dat er goed kan worden afgestemd op de specifieke visies van de scholen en de leerkrachten daarbinnen. Er wordt gestreefd naar maatwerk. De regie van de inhoud Plus-in-de-Klas blijft echter bij de werkgroep HB en de leerkrachten met expertise, die hier onderdeel van uitmaken.

Plus-in-de-klas vormgeving

Fase 0: Inspiratie- en oriëntatiefase

Om Plus-in-de-klas goed neer te kunnen zetten in de scholen, is het van belang dat directeurs, intern begeleiders en leerkrachten van de Scala-scholen geïnspireerd raken om zich hiervoor in te zetten. Van belang is dat er meer bekendheid komt over de pedagogische aanpak van meerbegaafde leerlingen en over het Gestaltleren.

In deze eerste fase worden cursussen in de Scala Academie aangeboden over de pedagogische aanpak, goed practises van klassenmanagement en de inhoud van het Gestaltleren.

Daarnaast wordt er op verschillende scholen gestart met het werken in de richting van Plus-in-de Klas. In deze fase blijft de Plusklas nog bestaan, dus de school neemt de bekostiging voor de schoolgroep op zich. Bij een voortvarende ontwikkeling van Plus-in-de-klas, zal de Plusklas binnen enkele jaren stoppen en dan zullen de middelen die vrijkomen voor andere zaken van Passend Onderwijs ingezet kunnen worden (naar behoefte van de scholen).

Inhoudelijk wordt er naartoe gewerkt om volgens het principe van Gestaltleren, **onderzoekend en ontdekkend leren**, te werken met de kinderen, die deelnemen. De leerkrachten van deze kinderen maken dan van heel dichtbij kennis met het concept. De leerlingen krijgen opdrachten mee en van iedere leerkracht wordt verwacht dat deze de leerlingen begeleidt in de periode tussen twee bijeenkomsten van de plusgroep op school.

Fase 1: Plus-in-de-klas op school

Bij de start van Plus-in-de Klas wordt eerst overleg gevoerd met de directeur en intern begeleider om precies af te stemmen hoe Plus-in-de Klas op deze school het beste kan worden opgestart. De randvoorwaarden worden nagelopen en er wordt nagegaan welke leerlingen mee gaan doen bij een fasegewijze invoering. De directeur heeft nadrukkelijk een taak bij de implementatie en ontwikkeling van Plus-in-de-klas.

Er worden drie teambijeenkomsten gepland: één vooraf, één halverwege het traject en één in mei ter evaluatie en **de** vervolgplanning.

De eerste teambijeenkomst staat in het teken van kennis over de onderwijsbehoeften van deze groep leerlingen: wat juist wel te doen en wat niet. Ook wordt er aandacht besteed aan de leerkuil, in steek van mindset en de denksleutels, die leerkrachten in de gehele groep kunnen toepassen. Een belangrijk deel van de bijeenkomst zal gericht zijn op het klassenmanagement van de leerkracht: hoe wordt tijd gemaakt voor deze leerlingen? Enkele voorbeelden van Good Practices worden hierin meegenomen.

Iedere week vindt 1,5 uur ondersteuning per groep begaafde leerlingen op school plaats door een leerkracht met expertise (meerdere groepen is een mogelijkheid, maar dan moet de school zelf de bekostiging daarvan regelen). Tijdens deze begeleidingstijd wordt werk uitgelegd, worden samen vragen uitgediept en wordt geëvalueerd op hetgeen er de rest van de week op school is gedaan aan het pluswerk. Er wordt gewerkt vanuit de concepten van Gestaltleren.

In de groep zorgt de leerkracht voor korte begeleidingsmomenten per week en tijd voor de leerlingen om zelfstandig aan hun opdracht te werken. De begeleider van de plusgroep kan meedenken met de leerkrachten bij het zoeken naar geschikte momenten.

Tijdens de tweede teambijeenkomst wordt aandacht besteed aan het Gestaltleren en het stellen van hogere orde denkvragen (taxonomie van Bloom). Daarnaast wordt de voortgang besproken: welke kansen

en belemmeringen worden gezien? Waar nodig en mogelijk worden aanpassingen in het programma gedaan en de begeleiding van de leerlingen wordt voortgezet.

De derde bijeenkomst is bedoeld als evaluatiemoment. Bevindingen worden meegenomen in de werkgroep en in de planning van het volgende schooljaar.

Het proces zoals het op schoolniveau doorlopen wordt, zal gevolgd en vastgelegd moeten worden, zodat er goede evaluaties mogelijk zijn om het tempo van de ontwikkeling te kunnen bepalen. De directeur heeft hier een taak in.

Fase 2: Plus-in-de-klas in de school

Nadat een jaar gezamenlijk de plusgroep is gedraaid, verandert de rol van de externe ondersteuning. Eerst werd de groep op school door deze persoon begeleid, nu wordt de ondersteuner de coach van de individuele leerkracht. De begeleiding van de plusleerlingen wordt door de school zelf opgepakt.

Planning

Onderwerp	Verantwoordelijk	Periode
Communicatie naar directie en IB	Nicole Smits en Tamara Doedee	Juni 2019
Inspiratie bijeenkomsten Scala Academy	Brechtje de Visser	September 2019-juli 2020
Pilots JPS, Lambertus, Olof Palme, Duinsprong	Brechtje de Visser en Tamara Doedee	September 2019-juli 2020
Verder uitwerken inhoud teambijeenkomst 1	Brechtje de Visser	Januari 2020-juli 2020
Opzet leerinhoud tijdens begeleidingsmomenten	Tamara Doedee	Januari 2020-juli 2020
Selectie leerlingen	Intern begeleiders	Maart 2020
Overleg PidK en directie/IB	Nicole Smits	Maart 2020
Teambijeenkomst 1 op de scholen	Brechtje de Visser	September 2020
Start Plus-in-de-Klas op de scholen	Nicole Smits	September 2020
Teambijeenkomst 2 op de scholen	Astrid van de Hurk	Oktober 2020
Verbeterplannen maken, uitproberen	Tamara Doedee	Januari- mei 2021
Teambijeenkomst 3 op de scholen	Brechtje de Visser	Mei 2021
Fase 2		

Communicatieplan

Onderwerp	Verantwoordelijk	Periode
Notitie wordt gecommuniceerd naar directeur bestuurder en manager onderwijs en kwaliteit	Marlies van der Ploeg	Mei 2019
Communicatie naar directie en IB in directeurenberaad en IB-netwerk. Input wordt mogelijk meegenomen bij de verdere uitwerking/ ontwikkeling.	Nicole Smits	Juni 2019
De leerkrachten van de pilotscholen worden op de hoogte gesteld van het traject. Hiertoe wordt een tekst aangeleverd.	Marlies levert tekst aan, directeuren communiceren met medewerkers	Augustus 2019
Per mail worden alle medewerkers van Scala op de hoogte gebracht van het plan.	Marlies van der Ploeg	Januari 2020
Directeuren geven aan de eigen medewerkers door wanneer de teambijeenkomsten voor hun school gepland staan en het afgestemde plan voor hun school.	Directeuren	April 2020
De leerkracht met expertise HB geeft door welke veranderingen er op basis van de evaluatiemomenten worden doorgevoerd	Leerkracht met expertise HB	Na evaluatiemomenten
De leerkracht met expertise HB koppelt de voortgang terug naar de werkgroep HB.	Leerkracht met expertise HB	Bij bijeenkomsten werkgroep

Scholing bovenschoolse begeleiders met expertise HB

Om ervoor te zorgen, dat de begeleiders met expertise HB voldoende uitgerust zijn en blijven om de begeleiding aan de begaafde leerlingen en hun leraren te geven, is de volgende scholing van belang:

1. Waar mogelijk meedraaien met de teamscholing van Athena;
2. 4 scholingsmomenten vanuit het Gestaltleren;
3. 4 Tussentijdse intervisiemomenten;
4. Aansluiten bij het leernetwerk HB dat vanuit het SWV wordt opgezet.

Begroting

netto inkomsten	bedrag	Uitgaven	bedrag
middelen SWV	€ 32.000	Salariskosten leerkracht expertise HB	€49.275
scholingsbudget	€ 6.084	Kosten teamscholing	€6.084
Bijdrage scholen	€20.275	Scholing Gestaltleren vo	€3.000
totaal	€ 58.359	totaal	€58.359

Bij salariskosten begeleiders expertise HB wordt uitgegaan van 13 x 1,5= 19,5 uur netto lestijd. In de begroting is uitgegaan van 2 keer 10 uur netto lestijd, dus ongeveer 14 klokuren per week. 1 leerkracht basis en 1 leerkracht gevorderd, komt neer op de jaarsalarissen € 23.016,00 + 26.258,75= 49.274,75

De teamscholingen kunnen worden betaald vanuit het budget voor het verstevigen van de basisondersteuning, waar het SWV 55 euro per leerling voor beschikbaar heeft gesteld. Het budget wat hiervoor nodig is, is 13 x 3 x 3= 117 uren * €52,00= 6.084. (13 scholen, 3 scholingsmomenten van 2 uur +1 uur voorbereiding)

De kosten komen hiermee € 20.000 boven het budget dat van de gelden van het SWV hiervoor gereserveerd is. Het is echter zo, dat er momenteel op verschillende scholen ook op andere manieren mensen worden ingezet om tegemoet te komen aan de meerbegaafde kinderen. Deze kosten kunnen worden uitgespaard. **Van de scholen die aan dit project willen deelnemen wordt vanuit hun eigen budget een bijdrage verwacht.**

Tot Slot

Met Plus-in-de-Klas willen we bereiken dat veel meer begaafde kinderen gaan profiteren van afgestemd onderwijsaanbod. Daarnaast hopen we het onderwijsveld verder in beweging te brengen om schoolbreed tot ander meer passend onderwijs voor alle leerlingen te komen.

We merken dat leerkrachten open staan voor onderwijsvernieuwingen om werkelijk passend onderwijs te kunnen bieden. De wil is er, met Plus-in-de-Klas denken we aanzetten te kunnen geven om meer mogelijkheden te bieden om passend onderwijs voor alle leerlingen dichterbij te brengen.